

פתרון הבחינה

באזרחות

חורף תשפ"ה, 2025, שאלון: 34281
מוגש ע"י מורה לאזרחות בבית הספר לבגרות של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון לשאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.
3. כל התשובות מנוסחות בראשי פרקים.

פרק ראשון

שאלה מספר 1

סעיף א

ציין: פיקוח וביקורת

הצג: מהווה מנגנון פיקוח פורמלי, מפקח ומבקר את מדיניותה ופעולותיה של הרשות המבצעת ע"י אופוזיציה, ועדות, אישור תקציב, כלים פרלמנטריים.

ציטוט: "חבר הכנסת מן האופוזיציה פנה בכנסת לשרת התחבורה ושאל...ביום שבת".

הסבר: ניתן לראות בציטוט שיש כאן פנייה של ח"כ מן האופוזיציה, שפונה ושואל למה העבודות לא יהיו בזמן אחר.

סעיף ב

ציין: חוק שעות עבודה ומלאכה.

הצג: החוק מגדיר את שעות העבודה וימי העבודה ומנוחה במשק. ליהודים נקבעה השבת כיום השבתון השבועי. לעובדים לא יהודים – בשישי, שבת או ראשון (לפי בחירתם).

ציטוט: "שביתת המלאכה בשבת נקבעה בחוק כבר בשנותיה הראשונות של המדינה".
הסבר: ניתן לראות בציטוט שקיימת התייחסות לעובדה שהשבת היא היום שבו נחים ולא עובדים.

שאלה מספר 2

סעיף א

ציין: לאומיות אתנית תרבותית

הצג: השאיפה המשותפת לבני לאום לשלטון עצמי במסגרת של מדינה ריבוניתלניהול עצמי בתוך המדינה. לאומיות זו מבוססת על יסודות אתניים-תרבותיים: מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה ולפעמים גם דת.

ציטוט: "המטרה של החלטה זו היא לשמר את התרבות המקומית, הזהות הדתית ואורחות החיים... מאות שנים".
הסבר: ניתן לראות בציטוט שיש כוונה לשמור על התרבות המתבססת על זהות דתית ועל אורחות חיים ייחודיים של מאות שנים.

סעיף ב

ציין: הזכות היא: חופש התנועה.

הצג: לכל אדם יש זכות לנוע כרצונו ולהימצא בכל מקום.

ציטוט: "שאנשים יכולים לעבור בקלות בין המדינות החברות בו, ואף להשתקע בהן".
הסבר: ניתן לראות בציטוט שיש דרישה לעבור ממקום למקום וזאת בהתאם לחופש התנועה.

פרק שני

שאלה מספר 3

שתי ההצדקות להקמת מדינת ישראל המופיעות בהכרזת העצמאות:

הצדקה היסטורית:

- בה הוא קם התעצב ויצר נכסי תרבות ובראשם התנ"ך.
- במהלך הגלות העם המשיך בתקוה ובמאמץ לשוב לארץ ישראל.
- נעשה מאמץ לשיבה לארץ בדורות האחרונים שהביא להקמת ישוב גדול ומבוסס.

- השואה הוכיחה את ההכרח בפתרון בעיית האנטישמיות על ידי מדינה יהודית.
 - השתתפות היישוב היהודי במלחמת העולם השנייה הקנתה לו את הזכות להימנות על העמים באו"ם.
- הצדקה בין לאומית (משפטית):

- הצדקה להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל הנובעת מתמיכה/ הכרה בינלאומית בזכותו של העם היהודי למדינה בארץ ישראל.
- החלטות רשמיות של מדינות וגופים בינלאומיים. דוגמאות: הצהרת בלפור, כתב המנדט, החלטת האו"ם על החלוקה (החלטה 181)

שאלה מספר 4

שלושה מן התנאים ההכרחיים לקיום בחירות דמוקרטיות:

כלליות

כל אזרחי המדינה זכאים לבחור ולהיבחר למוסדות הנבחרים במדינה במגבלות הכתובות בחוק. לדוגמא: גיל מינימלי.

חשאיות

איש מלבד הבוחר לא יודע במי בחר. בנוסף, מובטח שהבוחר לא יושפע מלחצים של גורמים שונים.

מחזוריות

הבחירות חוזרות במרווחי זמן ידועים וסדירים הקבועים בחוק.

שוויוניות

קולו של כל מצביע שווה למשנהו.

שאלה מספר 5

ההסדר להכרעה במחלוקות בסוגיות דת ומדינה שיסודו מיוחס למכתב הצהרת כוונות מ- 1947 שנשלח מהנהלת הסוכנות היהודית למפלגת אגודת ישראל והוא נועד למנוע העמקת מחלוקות בין דתיים לחילוניים ולאפשר חיים משותפים במדינה שעתידה לקום.

הסטטוס קוו עוסק בהסדרת ארבע סוגיות מרכזיות של דת ומדינה:

1. הגדרת השבת כיום המנוחה במדינת ישראל ליהודים.
2. מטבח כשר במוסדות ממלכתיים.
3. נישואין וגירושין של יהודים יתנהלו בהתאם להלכה.
4. מתן אוטונומיה לזרם החינוך הדתי.

שאלה מספר 6

זכויות קיבוציות הניתנות לקבוצות אתניות תרבותיות/ מיעוטים לאומיים והן באות לידי ביטוי בתחומים הבאים: שפה, חינוך, תרבות, ייצוג כקבוצה.

מטרתן להסדיר בצורה מוסדית את זהותה הייחודית של הקבוצה במדינה. בנוסף, המדינה קובעת את היקף הענקתן ואת מידת התמיכה המוסדית בהן.

שאלה מספר 9

שניים מתפקידי התקשורת:

תפקיד ראשון – אספקת מידע לציבור.

תפקיד שני – פיקוח על השלטון.

העיקרון הדמוקרטי: שלטון העם

מדובר בעקרון יסוד של הדמוקרטיה, כלל האזרחים הם הריבון. האזרחים בוחרים שלטון של נציגים שלטון נבחר לזמן קצוב המוגדר בחוק.

תפקיד התקשורת תורם למימוש עקרון העם:

העם יכול להשתמש בתקשורת כדי לפקח על השלטון.

פרק שלישי

שאלה מספר 13

הצג: מנגנון פיקוח וביקורת בלתי פורמלי הוא למעשה ביקורת שמקיימים גופים, ארגונים או אנשים פרטיים באמצעות הפגנות לשביתות עצרות ויצירות אומנות והופעה וכתובה באמצעי התקשורת וברשתות החברתיות וכל זאת מיוזמתם או בהתנדבות כדי לפקח על השלטון ועל פעולותיו.

ציטוט: "לפני יותר משנה, במהלך ההפגנות הרבות נגד הרפורמה המשפטית שהובילה הממשלה....".

הסבר: ניתן לראות בציטוט שברחבי הארץ התקיימו הפגנות שמטרתן למנוע מהממשלה להוביל את הרפורמה המשפטית.

שאלה מספר 14

הצג: חופש הביטוי – לכל אדם זכות לבטא ולהפיץ את עמדותיו ודעותיו ואמונותיו בכל דרך (לבוש, פולחן, תקשורת, אומנות, בדיבור, בכתב) ובפומבי כלומר באופן גלוי.

ציטוט: " בעיתון המזוהה עם השמאל סירבו לפרסם את ההצהרה המשותפת".

הסבר: ניתן לראות בציטוט שהעיתון לסרב לפרסם את הידיעה כלומר הוא פגע בחופש הביטוי.

שאלה מספר 15

הצג: העיקרון הדמוקרטי הסכמיות הוא עיקרון שמדבר על כך שקיימת הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה על כללי המשחק הבסיסיים או על אופייה הבסיסי של החברה והמדינה. ההסכמיות מחזקת את היציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי הדעות בתחומים אחרים.

ציטוט: " בציבור יש חלקים רבים שרוצים להמשיך לחיות יחד בהתאם לעקרונות ליבה.....הגישה הזאת תצליח להוביל את השיח".

הסבר: ניתן לראות בציטוט שרוב הציבור כן רוצה לחיות יחד סביב נושאים שהם מקובלים על רבים.

פרק רביעי

שאלה מספר 16

ציין: הגישה הכלכלית – חברתית היא הגישה הסוציאל-דמוקרטית.

הצג: הגישה הסוציאל – דמוקרטית מדגישה את השוויון החברתי-כלכלי על פני החירות הכלכלית ומקדמת בשם הסולידריות שוויון כלכלי וצמצום פערים. המדינה מתערבת בתחום החברתי - כלכלי במידה רבה ומחוייבת לייצור רשת ביטחון סוציאלית רחבה.

ציטוט: " על המדינה לצמצם את הייבוא ולנקוט צעדים לשמירה על הייצור המקומי.....ליצרנים מקומיים".
הסבר: ניתן לראות בציטוט שהמדינה מתערבת וזה מתאים מאוד לגישה שמאמינה בהתערבות הממשלה.

שאלה מספר 17

ציין: עבריינות פלילית.

הצג: עבריינות פלילית היא עבריינות הנעשית כדי להשיג טובת הנאה כלשהי.

ציטוט: " אחד הנאשמים סיפר בחקירה כי הוא חיפש דרך להרוויח כסף במהירות".

הסבר: ניתן לראות בציטוט שהמטרה של אותו נאשם הייתה להשיג רווח אישי המגולם בצורת סכומי כסף גבוהים.

שאלה מספר 19

טענה: אני טוען שצריך לנקוט מעצרים מנהליים בהיקף רחב יותר.

נימוק: ברנע שיהיו מעצרים מנהליים נרחבים יותר, הכוללים גם את ארגוני הפשע, הדבר יחזק את הזכות לחיים וביטחון.

נימוק לעמדה המנוגדת: אני מתנגד למעצרים מנהליים בהיקף רחב מכיוון שהדבר פוגע בזכות להליך הוגן. לעצורים אין זכות לייצוג משפטי לתקופה ארוכה.

שאלה מספר 20

טענה: אני טוען שצריך לקיים אירועים במרחב הציבורי בהפרדה מלאה.

נימוק: הטענה שלי מתבססת על הזכות לחירות. זכותו של כל אדם לראות את המופע בדרך שנוחה לו.

נימוק לעמדה המנוגדת: אני מתנגד לקיום אירועים חברתיים בהפרדה מלאה כלומר טוען שצריך לקיים אותם כשגברים ונשים

נמצאים יחד. אני מתבסס על הזכות לשוויון כלומר שאין להפלות כל אדם בשל מינו.